

การศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางการเมือง
และการปกครองเมืองชัยภูมิ*

STUDY OF THE HISTORY AND POLITICAL EVOLUTION
AND GOVERNANCE OF CHAIYAPHUM

ชัยสิทธิ์ ชูสกุล¹, ณัฐดนัย แก้วโพนงาม² และ ธรรมรัตน์ โรมแพน³

Chaiyasit Choosakul¹, Nutdanai Kaewponngam² and Thammarat Romepan³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹⁻³ Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

Email: chaiyasit1986@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประวัติความเป็นมาและระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิ 2. วิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการที่ใช้ในการรวบรวม พิจารณา วิเคราะห์ และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้อาวุโส อายุ 60 ปี จำนวน 5 คน ขึ้นไป 2. ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน 3. ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และ 4. บุคคลทั่วไป จำนวน 5 คน รวมจำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สมุดจดบันทึก กล้องถ่ายรูป และเครื่องบันทึกเสียงและการวิเคราะห์ข้อมูลและตีความด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จัดตามหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1. เมืองชัยภูมิเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดีย พุทธศาสนา ขอม และล้านช้าง ก่อนพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัยและอยุธยา ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2362 พระยาภักดีชุมพล (พญาแล) อพยพจากเวียงจันทน์และ

* Received 22 March 2025; Revised 27 March 2025; Accepted 29 March 2025

ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมือง ต่อมาเมืองชัยภูมิถูกจัดอยู่ในมณฑลนครราชสีมา และได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. 2432 ส่วนระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิ เริ่มจากการเป็นเมืองขึ้นของนครราชสีมา มีเจ้าเมืองและขุนนางปกครอง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของ มณฑลนครราชสีมา และภายหลังการปฏิรูประบบราชการ เมืองชัยภูมิกลายเป็นจังหวัด มีโครงสร้างปกครองแบ่งเป็น อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ระบบมณฑลถูกยกเลิก เมืองชัยภูมิกลายเป็นจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารสูงสุด ร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ 2. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิในอดีต ผู้นำท้องถิ่นในเมืองชัยภูมิ เริ่มจากหัวหน้าหมู่บ้านและเจ้าเมือง ซึ่งมีบทบาทในการดูแลประชาชน จัดเก็บภาษี รักษาความสงบ และควบคุมกำลังพล โดยเฉพาะในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ และปัจจุบันบทบาทของผู้นำท้องถิ่นถูกเปลี่ยนแปลงมาอยู่ในรูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายก อบจ. นายกเทศมนตรี และหน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจ สาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เข้าถึงบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การศึกษาประวัติศาสตร์; วิวัฒนาการ; การเมืองการปกครอง; เมืองชัยภูมิ

Abstract

This research aims to 1. Study the history and governance system of Chaiyaphum City 2. Analyze the roles of local leaders and administration in Chaiyaphum City. The historical method is a process used to collect, consider, analyze and interpret historical evidence systematically. The sample consists of 4 groups of people: 1. Elders aged 60 years and over, 5 people 2. Local scholars, 5 people 3. Community leaders, 5 people and 4. General public, 5 people, totaling 20 people, by purposive selection. The research instruments are interview forms, notebooks, cameras and voice recorders. The data were

analyzed and interpreted using historical methods. The data obtained from the analysis were categorized according to the purpose of the research objectives.

The research results found that 1. Chaiphum City is an area that has been settled since prehistoric times. It was influenced by Indian, Buddhist, Khmer and Lan Xang civilizations before developing into a part of the Sukhothai and Ayutthaya kingdoms. Later, in the Rattanakosin period Chaiphum was directly under Nakhon Ratchasima. In 1819, Phraya Phakdi Chumphon (Phaya Lae) migrated from Vientiane and was appointed as the governor. Later, Chaiphum was organized into Nakhon Ratchasima Province and was promoted to a province in 1889. The administrative system of Chaiphum began as a tributary of Nakhon Ratchasima, with a governor and nobles ruling it. Later, during the Rattanakosin period, Chaiphum was organized as part of Nakhon Ratchasima Province. After the administrative reform, Chaiphum became a province with an administrative structure divided into districts, sub-districts, and villages. After the change of government in 1932, the provincial system was abolished. Chaiphum became a province with a governor as the highest administrator, together with local administrative organizations that were elected to promote decentralization. 2. The role of local leaders and administration in Chaiphum in the past Local leaders in Chaiphum began with village heads and governors, who played roles in taking care of the people, collecting taxes, maintaining peace, and controlling military personnel, especially during the Ayutthaya and Rattanakosin periods. At present, the role of local leaders has been changed to the form of: Local administrative organizations, such as the Provincial Administrative Organization (PAO) president, mayor, and other local agencies that are responsible for developing the economy, public utilities, infrastructure, and improving the quality of life of the people to have access to government services universally.

Keywords: Study of history; Evolution; Politics; Chaiphum

บทนำ

การศึกษาประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมมนุษย์ เนื่องจากประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์ในแต่ละสังคมได้ตระหนักถึงความเป็นมา พัฒนาการ และวัฒนธรรมของตน การที่บุคคลสามารถเข้าใจรากเหง้าของชนเผ่าหรือบรรพบุรุษของตนในอดีตย่อมส่งเสริมความภาคภูมิใจในความเป็นอารยชน ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีอารยธรรมและวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า อย่างไรก็ตามเนื่องจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละมุมโลกได้ผ่านพ้นมานานนับร้อยปี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงความจริงที่สุดในแต่ละเหตุการณ์ การทำความเข้าใจผ่านการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดการตระหนักรู้และเข้าใจความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้อย่างถูกต้อง

เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์นั้นมักจะถ่ายทอดผ่านหลักฐานต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบเอกสารที่ถูkBันทึกขณะเกิดเหตุการณ์ หรือภายหลังจากนั้น เอกสารดังกล่าวอาจมีความลำเอียงหรือปราศจากอคติก็เป็นได้ ในขณะที่เดียวกันหลักฐานทางวัตถุหรือสิ่งก่อสร้างบางส่วนอาจมีการดัดแปลงหรือซ่อมแซมเพิ่มเติมในภายหลัง ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปบ้าง การที่จะศึกษาถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านไปแล้วยังอย่างแม่นยำ จึงต้องใช้หลักฐานเหล่านี้มาประกอบการพิจารณาอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยกระบวนการวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงและมีความน่าเชื่อถือสูงสุด (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, 2564)

วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการที่ใช้ในการรวบรวม พิจารณา วิเคราะห์ และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาอธิบายเหตุการณ์สำคัญในอดีตโดยพยายามตอบคำถามที่ว่าเหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร หรือเหตุใดจึงเกิดขึ้น รวมถึงการศึกษากระบวนการที่ทำให้เหตุการณ์ดังกล่าวคลี่คลาย ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาทางประวัติศาสตร์ การดำเนินการตามวิธีการนี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1. การกำหนดหัวข้อ ในขั้นตอนแรก ผู้ศึกษาต้องกำหนดหัวข้อการศึกษาอย่างชัดเจน โดยระบุเป้าหมายและขอบเขตที่ต้องการศึกษาให้แน่ชัด ทั้งนี้รวมถึงการตั้ง

คำถามเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษา และการประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น เวลาและงบประมาณในการทำวิจัย 2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้ศึกษาจะต้องตั้งสมมติฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษา จากนั้นเริ่มต้นกระบวนการรวบรวมข้อมูล หลักฐานที่ใช้ในการศึกษาทางประวัติศาสตร์อาจเป็นได้ทั้งหลักฐานขั้นต้นและชั้นรอง ซึ่งการสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้นไม่สามารถใช้แบบสอบถามได้ แต่ต้องศึกษาหลักฐานต่างๆ อย่างละเอียดเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุม และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3. การประเมินคุณค่าของหลักฐานขั้นตอนนี้เรียกว่า "การวิพากษ์" ซึ่งเป็นการตรวจสอบและประเมินหลักฐานว่ามีความน่าเชื่อถือหรือสามารถนำมาใช้อ้างอิงได้หรือไม่ การประเมินนี้อาจต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักโบราณคดี หรืออาจใช้วิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์หลักฐาน 4. การตีความและวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อคัดเลือกหลักฐานที่ผ่านการประเมินแล้ว ผู้ศึกษาจะต้องทำการตีความหลักฐานเหล่านั้น โดยพิจารณาถึงบริบทต่าง ๆ เช่น ภาษาที่ใช้ ลักษณะทางศิลปะ ขนาด รูปร่าง และสภาพสังคมในขณะนั้น เพื่อค้นหาเจตนาที่แท้จริงที่ซ่อนอยู่ในหลักฐาน รวมถึงการวิเคราะห์ความเชื่อหรือคติที่อาจแฝงอยู่ในข้อมูล 5. การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนที่สุดท้ายคือการเรียบเรียงผลการศึกษาเพื่อนำเสนอ ซึ่งแบ่งออกเป็นนำเสนอเชิงบรรยายพื้นฐานและนำเสนอเชิงวิเคราะห์ โดยการนำเสนอเชิงวิเคราะห์นั้น (ณัฐพงษ์ สกุลเสียว, 2563) จำเป็นต้องอาศัยทักษะและความเชี่ยวชาญที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี การสรุปผลการวิจัยทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเข้าใจเหตุการณ์ในอดีตอย่างถูกต้อง วิธีการทางประวัติศาสตร์จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือในการอธิบายเหตุการณ์ในอดีต (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญในการประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา เหตุการณ์สำคัญ และระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิ โดยมุ่งเน้นการเข้าใจวิวัฒนาการของการปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างประวัติศาสตร์กับสังคม การศึกษานี้ยังตั้งเป้าหมายที่จะอนุรักษ์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ด้านการปกครอง และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทของการเมืองการปกครองที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเมืองชัยภูมิอย่างยั่งยืน รวมทั้งเข้าใจถึงความเสียหายอันยิ่งใหญ่ของบรรพบุรุษที่ได้สร้างและปกป้องบ้านเมืองด้วยชีวิต เพื่อสรรค์สร้างวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า

ซึ่งได้รับการส่งต่อมายังรุ่นหลัง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความห่วงใยในมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้ทิ้งไว้ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมทั้งการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับประวัติศาสตร์ชาติที่มีความสำคัญ การเรียนรู้จากบทเรียนในอดีตยังเป็นการสรรค์สร้างวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ซึ่งช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิ
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางการเมืองและการปกครองเมืองชัยภูมิ ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (structured interviews and open-ended interviews) จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) (จักรี ศรีจารุเมธีญาณ, 2566)

ประชากร ประชากร หมายถึง กลุ่มผู้อาวุโส เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ก็วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 4 ได้แก่ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาเมืองชัยภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย

1. แบบสัมภาษณ์
2. สมุดจดบันทึก

3. กล้องถ่ายรูป
4. เครื่องบันทึกเสียง

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (structured interviews and open-ended interviews) โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมือง

การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองชัยภูมิ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. ข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์แล้วเป็นประเด็นคำถามแบบสัมภาษณ์แล้ว ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไข แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ
3. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้พิจารณาความเหมาะสม และความถูกต้องตามเนื้อหา ภาษา และกรอบแนวคิดในการวิจัย
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือด้วยวิธีการนำแบบสอบถามไปให้ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ครอบคลุมเนื้อหาให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน การตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

- ให้คะแนน +1 ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน -1 ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรโดยมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

- 1) IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
- 2) IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์แบ่งข้อมูลออกมามีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง (โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารและคำให้สัมภาษณ์)
2. การสังเคราะห์ข้อค้นพบ
3. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางการเมืองและการปกครองเมืองชัยภูมิ สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาประวัติความเป็นมาและระบบการปกครองของเมืองชัยภูมিরะหว่างการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

หัวข้อการศึกษา	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
ประวัติความเป็นมา	เมืองชัยภูมิเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ มีหลักฐานโบราณคดีแสดงให้เห็นถึงการดำรงชีวิตของผู้คนมาตั้งแต่ 3,500 ปีที่แล้ว ต่อมาในยุคทวารวดี เมืองชัยภูมิได้รับอิทธิพลจาก	เมืองชัยภูมิเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยได้รับอิทธิพลจากอาณาจักรขอมและล้านช้าง ในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมืองชัยภูมิขึ้น

<p>ระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิ</p>	<p>อารยธรรมอินเดียและพุทธศาสนา ก่อนจะเข้าสู่ยุคของขอมและสุโขทัย ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาเมืองและระบบปกครองที่ซับซ้อนขึ้น จนมาถึงสมัยอยุธยา เมืองชัยภูมิกลายเป็นเมืองขึ้นของนครราชสีมา และมีการขยายอำนาจของผู้นำท้องถิ่นต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิได้รับการยกฐานะเป็นเมือง และมีการพัฒนาระบบปกครองท้องถิ่นมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน</p> <p>ระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิในอดีตเริ่มจากการเป็นเมืองขึ้นของนครราชสีมา โดยมีเจ้าเมืองและขุนนางปกครอง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิถูกปรับโครงสร้างการปกครองให้เป็นส่วนหนึ่งของมณฑลนครราชสีมา และถูกบริหารโดยเจ้าเมืองที่ได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลาง เมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ เมืองชัยภูมิถูกปรับให้เป็นจังหวัด และมีโครงสร้างการปกครองที่แบ่งออกเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านในปัจจุบัน</p>	<p>ตรงกับเมืองนครราชสีมาในปี พ.ศ. 2362 พระยาภักดีชุมพล (พญาแล) ผู้อพยพจากเวียงจันทน์ ได้ตั้งถิ่นฐานในชัยภูมิและได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมือง หลังจากนั้น เมืองชัยภูมิกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบมณฑลนครราชสีมา จนกระทั่งได้รับการจัดตั้งเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. 2432</p> <p>หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ระบบมณฑลถูกยกเลิก เมืองชัยภูมิกลายเป็นจังหวัดที่มี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารสูงสุด</p> <p>อดีต: ปกครองโดยเจ้าเมือง ขึ้นตรงกับนครราชสีมา และอยู่ภายใต้ระบบมณฑลเทศาภิบาล</p> <p>ปัจจุบัน: มี ผู้ว่าราชการจังหวัด ดูแลบริหารร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ., เทศบาล, อบต.)</p> <p>มีการเลือกตั้งนายก อบจ. และสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ</p>
--	---	---

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาประวัติความเป็นมาและระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า เมืองชัยภูมิเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดีย พุทธศาสนา ขอม และล้านช้าง จนพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัยและอยุธยา ต่อมาในสมัย

รัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิได้รับการยกฐานะเป็นเมือง และพัฒนาระบบปกครองต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ส่วนระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิเริ่มจากการเป็นเมืองขึ้นของนครราชสีมา มีเจ้าเมืองและขุนนางปกครอง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลนครราชสีมา และภายหลังการปฏิรูประบบราชการ เมืองชัยภูมิกลายเป็นจังหวัด มีโครงสร้างปกครองแบ่งเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เมืองชัยภูมิเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ได้รับอิทธิพลจากขอมและล้านช้าง ก่อนขึ้นตรงกับนครราชสีมาในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ตอนต้นปี พ.ศ. 2362 พระยาภักดีชุมพล (พญาแล) อพยพจากเวียงจันทน์และได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมือง ต่อมาเมืองชัยภูมิถูกจัดอยู่ในมณฑลนครราชสีมา และได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. 2432 หลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ระบบมณฑลถูกยกเลิก เมืองชัยภูมิกลายเป็นจังหวัด มี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารสูงสุด ร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ

2. จากผลวิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิสามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิตะหว่างการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

หัวข้อการศึกษา	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
บทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิ	บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในเมืองชัยภูมิเริ่มตั้งแต่การเป็นหัวหน้าหมู่บ้านที่นำประชาชนตั้งถิ่นฐาน ต่อมาในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ผู้นำท้องถิ่นมีหน้าที่เก็บภาษีและดูแลความสงบเรียบร้อย เมื่อเข้าสู่ยุคปัจจุบัน ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เช่น นายก	อดีต: ผู้นำท้องถิ่น เช่น เจ้าเมือง มีบทบาทด้านความมั่นคง การเก็บภาษี และการควบคุมกำลังพล ปัจจุบัน: นายก อบจ. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทพัฒนาเศรษฐกิจ สาธารณูปโภค และคุณภาพชีวิตของประชาชน

	<p>องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และนายกเทศมนตรี ที่มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัด ตลอดจนดูแลประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง</p>	
--	---	--

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมิจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นในเมืองชัยภูมิเริ่มจากหัวหน้าหมู่บ้าน ดูแลประชาชนและจัดเก็บภาษี ในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ มีบทบาทรักษาความสงบ ปัจจุบัน นายก อบจ. และนายกเทศมนตรีมีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน และดูแลประชาชนให้เข้าถึงบริการภาครัฐ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ในอดีตผู้นำท้องถิ่น เช่น เจ้าเมือง มีบทบาทด้านความมั่นคง การเก็บภาษี และการควบคุมกำลังพล ส่วนปัจจุบันมีนายก อบจ. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทพัฒนาเศรษฐกิจ สาธารณูปโภค และคุณภาพชีวิตของประชาชน

เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์

หัวข้อ	ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ประวัติความเป็นมา	เมืองชัยภูมิได้รับอิทธิพลจากขอมและล้านช้าง	เมืองชัยภูมิมีการอพยพจากพญาแลและเดิบโตเป็นจังหวัด
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง	จากเจ้าเมืองเป็นมณฑลนครราชสีมาและเป็นระบบจังหวัด	การปกครองเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย
บทบาทของผู้นำ	เจ้าเมืองมีอำนาจสูงสุด ก่อนเปลี่ยนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล แต่ยังมีอิทธิพลจากกลุ่มการเมือง
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปกครอง	นโยบายรัฐบาล, การกระจายอำนาจ, เศรษฐกิจ	นักการเมือง, การลงทุน, ความเหลื่อมล้ำทางอำนาจ

การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ได้ทำการเปรียบเทียบกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยตรวจสอบความสอดคล้องและข้อแตกต่างระหว่างแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลทางประวัติศาสตร์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเมืองชัยภูมิได้รับอิทธิพลจากอาณาจักรขอมและล้านช้าง ก่อนที่จะได้รับการตั้งเป็นจังหวัดในสมัยรัชกาลที่ 5 ข้อมูลนี้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ที่ระบุว่าเมืองชัยภูมิได้รับการตั้งถิ่นฐานโดยพญาแล และพัฒนามาเป็นจังหวัดในช่วงต้นของระบอบมณฑลเทศาภิบาล

2. การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับระบบการปกครอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระบุว่าระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิเปลี่ยนแปลงจากระบบเจ้าเมืองสู่ระบบมณฑลนครราชสีมา และในที่สุดกลายเป็นจังหวัดภายใต้ผู้ว่าราชการจังหวัด ข้อมูลนี้ตรงกับการสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะการปกครอง อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์เน้นถึงอิทธิพลของนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มากกว่าเอกสารทางประวัติศาสตร์

3. การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระบุว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แทนของรัฐบาลกลางในการบริหารจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ., เทศบาล) มีอำนาจในการพัฒนาพื้นที่มากขึ้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนแนวคิดเดียวกัน โดยเน้นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นศูนย์กลางอำนาจ แต่ยังมีอิทธิพลของกลุ่มการเมืองในการกำหนดนโยบายท้องถิ่น

4. สรุปการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

จากการเปรียบเทียบข้อมูลพบว่า ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหลายประเด็น โดยเฉพาะเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการปกครอง อย่างไรก็ตาม มีบางส่วนที่การสัมภาษณ์ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพล

ของนักการเมืองและปัจจัยทางเศรษฐกิจมากกว่าเอกสารที่อ้างอิง ซึ่งอาจต้องมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมบูรณ์

อภิปรายผล

การวิจัยการศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางการเมืองและการปกครองเมืองชัยภูมิ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการสรุปข้อมูลการศึกษาประวัติความเป็นมาและระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิระหว่างการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่าทั้งสองแนวทางให้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันในหลายประเด็น โดยเมืองชัยภูมิมีการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดีย พุทธศาสนา ขอม และล้านช้าง ก่อนพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัยและอยุธยา ในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับนครราชสีมา ก่อนที่ พระยาภักดีชุมพล (พญาแล) จะอพยพมาตั้งถิ่นฐานและได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุชาติ เวทยากร (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความสำคัญของเมืองชัยภูมิสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2394) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ และความสำคัญของเมือง ชัยภูมิสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2394) จากการศึกษาพบว่าเมืองชัยภูมิมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในสมัยประวัติศาสตร์เมืองชัยภูมิเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณ ที่รับอิทธิพลทางศาสนาและศิลปกรรมสมัยทวารวดีจากบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และต่อมาเมืองชัยภูมิถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของ มณฑลนครราชสีมา และได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. 2432 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ระบบมณฑลถูกยกเลิก เมืองชัยภูมิกลายเป็นจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารสูงสุด ร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ และจากเปรียบเทียบข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสารให้รายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองชัยภูมิ ในเชิงโครงสร้างทางการเมือง โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงจากระบบเจ้าเมืองสู่ระบบมณฑลเทศาภิบาล และการบริหารราชการส่วนจังหวัดในปัจจุบัน ขณะที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เน้นให้เห็นมุมมองของประชาชนเกี่ยวกับ บทบาทของผู้นำท้องถิ่น และความสำคัญของการกระจายอำนาจ ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ John Tosh (2013) ที่เน้นว่าประวัติศาสตร์คือการทำความเข้าใจอดีตเพื่อเชื่อมโยงกับปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวิวัฒนาการของการปกครองเมืองชัยภูมิเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเมืองและสังคมที่มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับบริบทของประเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐดนัย แก้วโพนงาม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาประวัติศาสตร์ ของจังหวัดชัยภูมิในแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง 2. ศึกษาวิวัฒนาการพัฒนาการของประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 3. เผยแพร่ประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิให้คนโดยทั่วไป รู้จักอย่างแพร่หลาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ในประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิโดยเริ่มตั้งแต่อดีต ซึ่งในอดีตเคยเป็นชุมชนโบราณที่คนอยู่อาศัย จำนวนมากตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยประวัติศาสตร์ สมัยทวารวดี ต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจังหวัดชัยภูมิได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน และสอดคล้องกับ

2. จากผลการสรุปข้อมูลการศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นและการบริหารราชการในเมืองชัยภูมিরหว่างการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความสอดคล้องกันในด้านพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของบทบาทผู้นำท้องถิ่น แต่มีความแตกต่างในมุมมองที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลแต่ละประเภท การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในอดีต ผู้นำท้องถิ่นในยุคแรกเริ่มจาก หัวหน้าหมู่บ้านและเจ้าเมือง ที่มีหน้าที่ดูแลประชาชนรักษาความสงบ และจัดเก็บภาษี ในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมืองชัยภูมิขึ้นตรงกับนครราชสีมา เจ้าเมืองมีบทบาทสำคัญในการควบคุมกำลังพลและรักษาความมั่นคงของพื้นที่ ภายหลัง เมืองชัยภูมิถูกจัดให้อยู่ใน มณฑลนครราชสีมา โดยมีโครงสร้างการปกครองแบบรวมศูนย์และปัจจุบันบทบาทของผู้นำท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงมาอยู่ในรูปแบบของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เช่น นายก อบจ., นายกเทศมนตรี, อบต. หน่วยงานท้องถิ่นมีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจ สาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนรวมทั้งการกระจายอำนาจผ่านการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายท้องถิ่นมากขึ้น และจากเปรียบเทียบข้อมูลจากเอกสารพบ เอกสารทางประวัติศาสตร์ มุ่งเน้นไปที่โครงสร้างของระบบการปกครองและวิวัฒนาการของตำแหน่งผู้นำ ในขณะที่ข้อมูลจากการ

สัมภาษณ์ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนแนวคิดของ การปกครองแบบกระจายอำนาจในสังคมไทย โดยอ้างอิงนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ซึ่งทำให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเศรษฐกิจมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิด ของณัฐดนัย แก้วโพนงาม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเมืองการปกครองไทยในจังหวัดชัยภูมิ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาพัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ 2. ศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ 3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิและหาแนวทางแก้ไข ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือการสุ่มแบบแนะนำปากต่อปาก ผลการวิจัยพบว่า 1. พัฒนาการและวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ถึงสมัยธนบุรี (พ.ศ. 2310-2325) ชัยภูมิเป็นเมืองร้างเนื่องจากผู้คนตายในสงคราม บางส่วนถูก ต้อนไปในดินแดนขณะสงคราม ในปี พ.ศ. 2362 อ้ายแลชาวเวียงจันทน์อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอเมืองชัยภูมิในปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯตั้งอ้ายแลหรือขุน ภัคดิชุมพลขึ้นเป็น พระภัคดิชุมพล (แล) เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรกขึ้นกับเมืองนครราชสีมา พ.ศ. 2325-พ.ศ. 2394 ชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงกับเมืองนครราชสีมาส่งส่วยให้กรุงเทพมหานคร มีเจ้าเมือง ปกครอง พ.ศ. 2440 รัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปการปกครองเป็นรูปแบบมณฑลเทศาภิบาล โดยเมืองชัยภูมิขึ้นตรง กับมณฑลลาวกลาง กองบัญชาการตั้งอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา เมืองชัยภูมิมีฐานะเป็นหัวเมืองขึ้นตรงกับ มณฑลนครราชสีมา ปีพ.ศ. 2443 บรรดาเมืองเล็ก ๆ ถูกยุบลงมีฐานะเป็นอำเภอขึ้นกับเมืองชัยภูมิ คือ อำเภอ เมืองชัยภูมิ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ ปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลได้ ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาลส่งผลให้มีการยกฐานะเมืองชัยภูมิที่เคยขึ้นตรงกับมณฑลนครราชสีมายกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดชัยภูมิ 2. รูปแบบการเมืองการปกครองในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ยุคที่ 1ยุคการปกครองโดยเจ้าพ่อพญาแล ยุคที่ 2 เป็นยุคของการปกครองโดยบุคคลหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลจะปกครองแบบประชาธิปไตยถึงเผด็จการ ยุคที่ 3 การปกครองโดยใช้ตัวแทนจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแบบ ประชาธิปไตยเต็มรูปแบบประชาชนมีสิทธิ์ในการใช้เสียงตัวเองในการเลือกตัวแทนให้กับตนเอง 3. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขการเมืองการปกครองในจังหวัด

ชัยภูมิ ได้แก่ ปัญหาคอร์รัปชัน แนวทางแก้ไข ได้แก่ มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ปัญหาน้ำท่วมตัวเมืองชัยภูมิซ้ำซาก แนวทางแก้ไขได้แก่ วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวาง ท่อระบายน้ำเพิ่มขึ้น กำจัดสิ่งสกปรกที่เข้าไปอุดตันที่ก่อนเช่นขยะใบไม้ถุงพลาสติกต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอหรือควรติดตั้งฝากรอบท่อแบบหัวกะโหลก ปัญหาค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพง แนวทางแก้ไข ได้แก่ การลดราคาสินค้าลง การจำหน่ายสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิตไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางการเมืองและการปกครองเมืองชัยภูมิ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาแนวทางการบริหารราชการท้องถิ่น

ควรนำข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นมาปรับใช้ในการบริหารราชการ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในระดับการศึกษา เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้าใจถึงประวัติศาสตร์และการพัฒนาของเมืองชัยภูมิ รวมถึงการจัดทำแหล่งข้อมูลประวัติศาสตร์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น เว็บไซต์ ฐานข้อมูลออนไลน์ หรือพิพิธภัณฑ์ชุมชน

1.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้พัฒนาแผนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองชัยภูมิ รวมถึงส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.4 การพัฒนานโยบายท้องถิ่น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาชุมชน เช่น การบริหารจัดการทรัพยากร การพัฒนาสาธารณสุขภาค และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการปกครองเพื่อปรับปรุงโครงสร้างบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมทุกยุคสมัย

ควรศึกษาประวัติศาสตร์ของเมืองชัยภูมิให้ครอบคลุมมากขึ้น รวมถึงช่วงเวลาหลังยุคสมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของเมืองได้ชัดเจนขึ้น

2.2 ศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบัน

วิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในบริบทปัจจุบัน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหลังการกระจายอำนาจทางการปกครอง รวมถึงการวิเคราะห์ความท้าทายและโอกาสของผู้นำท้องถิ่นในยุคดิจิทัล

2.3 วิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาเมืองชัยภูมิต่อเศรษฐกิจและสังคม

ศึกษาว่าการพัฒนาเมืองชัยภูมิมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไร รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาเมืองและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

2.4 เปรียบเทียบระบบการปกครองของชัยภูมิกับจังหวัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง

ศึกษาเปรียบเทียบระบบการปกครองของเมืองชัยภูมิกับจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้เห็นข้อดี ข้อเสีย และแนวทางปรับปรุงระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

2.5 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อระบบการปกครองและบทบาทของผู้นำท้องถิ่น

สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองและบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบัน รวมถึงการศึกษาว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารของผู้นำท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด และต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านใดบ้าง

เอกสารอ้างอิง

- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2566). พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(4), 555-574.
- ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2564). *ประวัติศาสตร์จังหวัดชัยภูมิ*. ชัยภูมิ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ณัฐพงษ์ สกุลเลี่ยว. (2563). แนวคิดและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ของ ฉลอง สุนทราวาณิชย์. *วารสารประวัติศาสตร์ ธรรมศาสตร์*, 7(1), 34–59.
- บุษดี เวทยากร. (2549). พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความสำคัญของเมืองชัยภูมิสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2394). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- John Tosh. (2013). *The Pursuit of History Aims, methods and new directions in the study of history*. 5th Edition. Routledge. London.
-